

VARİS NEDİR?

Toplardamarların genişlemesine ve şişmesine varis denir. Genellikle, vücudun en fazla basınç altında kalan bölgesi olan bacakların alt kısımlarında görülen varisler, sadece estetik olarak değil sağlık açısından da çok önemlidir.

Bacak toplardamarları iki gruba ayrılır.

Yüzeysel Toplardamarlar: Cilt altında yerleşirler ve gözle görülebilirler. Normalde kirli kanın kalbe geri taşınmasında çok önemli bir rolleri yoktur. En sık varisin görüldüğü damarlardır.

Derin Toplardamarlar: Atardamarlarla birlikte daha derinden kalbe doğru giderler ve gözle görülmezler. Bacaklarımızda oluşan kirli kanın hemen hemen tamamını kalbe geri taşırlar. Bu damarların en sık hastalıkları tıkanma ve yetmezliktir.

Toplardamarların içinde, kanın geri kaçmasını engelleyen kapakçıklar mevcuttur. Bu kapakçıklar yerçekiminin etkisine rağmen kanı kalbe doğru taşımaya yararlar.

Ayakta çok fazla duran kişilerde bu kapakçıklar bozulabilir. Uzun süre oturarak çalışmak da kapakçıkların bozulmasına neden olabilir.

Kapakçıklar flebit, aşırı şişmanlık, irsiyet, doğumlar gibi diğer nedenler de bozulabilir.

Toplardamarlar içerisinde bulunan bu kapakçıklar bozulduğunda, kalbe doğru gitmesi gereken kan yeterince toplanamaz. Buna venöz yetmezlik denir. Bu nedenle toplanamayan kan yüzeysel toplardamarlarda göllenir. Zaman içerisinde basıncın artması ile normalden fazla gerilen bu damarlarda, genişleme, uzama ve kıvrımlanmalar oluşur. Bu da damarlarda deformasyonlara ve kapakçık sistemlerinin bozulmasına yol açar. Sonuç olarak yüzeysel varisler gelişir.

Varislerin Sınıflandırılması:

DERECE 0: Belirlenebilen toplardamar hastalığı yoktur.

DERECE 1: 1-3 mm çapında ince varizler mevcuttur.

DERECE 2: 4 mm ve üzerinde çapı olan varisler izlenmektedir.

DERECE 3: Toplardamar yetmezliğine bağlı bacaklarda şişme görülür.

DERECE 4: Dolaşım bozukluğuna bağlı olarak , özellikle ayak bileği düzeyinde ciltte kahverengi – siyah renk değişiklikleri

DERECE 5: Cilt değişiklikleri ve ayak bileği düzeyinde iyileşmiş yaralar

DERECE 6: Oluşan yaralar iyileşemez ve sürekli açık yara bakımı gerekir.

Varis Hastalarında En Sık Görülen Şikâyetler:

DERECE 1 olan varisler estetik görüntü bozukluğu nedeniyle bir yakınmaya yol açmazlar. DERECE 2 olan varisler görüntü bozukluğunun yanı sıra şikâyetler ortaya çıkmaya başlar. Uzun süre ayakta kalmakla birlikte ağrı, şişme, hassasiyet artışı ve hareketlerde zorlanma başlar. Şikâyetler akşamları daha belirgin hale gelir. Ağrı ve şişliklere kramplar eşlik eder.

Geç dönem varis hastalarında özellikle ayak bileğinde ödem ve renk değişiklikleri başlar. Bu alan kaşıntılıdır ve ayakkabı vurması gibi küçük bir kaza bile yaralar açabilir. Bu yaralar tipik olarak geniş ancak yüzeysel yaralardır. Tedavileri oldukça güçtür. Kapanması için uzun süreli pansumanlar gerekir ve tedavileri çok uzun sürer. Bu yaralar çok sıklıkla tekrarlar.

Tedavi edilmeyen varislerde gelişebilecek diğer bir komplikasyon flebittir. Varis içerisinde kan göllenir ve yer yer pıhtılaşarak tıkanır. Bu alanlar mikrop gelişme için riskli bölgelerdir. Bu bölgelerde enfeksiyon gelişebilir. Kızarıklık, şişlik ve hassasiyet oluşur. Öncelikle antibiyotik tedavisi ve istirahat gereklidir.

Varis Hastalığının Tanısı Nasıl Konur?

Varis hastalığının tanısında temel teknik Renkli Doppler Ultrasonografidir. Doppler ile toplardamarların çapları ve reflü denilen kanın damar içerisinde geri kaçma süresi ölçülür. Varis belirli bir çapta ve reflü (damarın kapakçıklarının bozulması sonucu kanın geri kaçması) süresi belirginse, hasta damarlarda temel tedavi yöntemi cerrahi iken bunun altında kalan değerlerde medikal tedavi, varis çorabı kullanımı ve düzenli takip önerilir.

Varis Tedavisi Nasıl Olur?

Varis hastalığının tedavisi, öncelikle kilo vermek, sigarayı bırakmak, spor yapmak önemlidir. Eğer mesleğimiz icabı ile ayakta fazla duruyorsak varis çorabı kullanmak hem şikâyetlerimizin azalmasına, hem de uzun vadede varislerinizin ilerlemesini yavaşlatmakta çok faydalıdır. Ancak oluşmuş olan varisleri geriletmez. Cerrahi sınıra gelmemiş olan

varislerde, venostatik ilaçlar (varis içerisindeki basıncın azalmasına yardımcı olan ilaçlar) varis çorabı ile birlikte kullanılabilir.

Variste Cerrahi Tedavi Seçenekleri Nelerdir?

Yüzeyel lazer veya radyofrekans teknik uygulamaları ile ciltte belirginleşmiş kılcal damarlar kozmetik olarak giderilebilir. Daha geniş olan varislerde ise skleroterapi ya da köpük uygulamaları ile tedavi edilebilmektedir.

Cerrahi sınıra ulaşmış olan venöz yetmezlikler, klasik cerrahi ile kasık ve ayak bileğinden yapılan iki kesi ile tedavi edilebilir. Ancak varis tedavisinde gelişen teknoloji ile kapalı varis tedavileri gerçekleştirilmektedir. Ultrasonografi yardımı ile diz altı ya da üstü mesafeden iğne ile varisin içerisine girilerek damar kapatılmaktadır. Hasta birkaç saat içerisinde taburcu edilmektedir. Buna endovenözablasyon tekniği denir. Bu tedavi için hastalar belden uyuşturulabilir ya da sınırlı uyuşturma ile işlem gerçekleştirilebilir.

Ameliyat Sonrası Varis Tekrarlar Mı?

Geleneksel yöntemlerle yapılan cerrahi yöntemler sonrasında tekrarlama oranı % 25 iken, yeniendovenözablasyon (kapalı sistem) teknikleri ile bu oran %5'e kadar gerilemiştir.

Radyoloji Uzmanı

Uz. Dr. Betül Ayça ÖZDERE KURTULUŞ